

OKUMA ÜZERİNE

SAHADAN GÖZLEMLER VE BİLİMSEL İNCELEMELER

Editör

Dr. Mehmet SOYUÇOK

OKUMA ÜZERİNE

SAHADAN GÖZLEMLER VE BİLİMSEL İNCELEMELER

Editör

Dr. Mehmet SOYUÇOK

Yazarlar

Ahmet Erkam IŞIK - Dilruba SOYUÇOK - Fatma ARSLAN - Mavi Tuğba ATEŞ
Savaş TUR - Fadime GÜNEY - Gülfikar GÜRSOY IŞIK - Dr. Mehmet SOYUÇOK

ISBN: 978-625-5531-55-1

E-ISBN: 978-625-5531-56-8

DOI: 10.54637/vizetek.9786255531568

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Mayıs, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

OKUMA ÜZERİNE

SAHADAN GÖZLEMLER VE BİLİMSEL İNCELEMELER

Editör

Dr. Mehmet SOYUÇOK

Yazarlar

Ahmet Erkam IŞIK

Dilruba SOYUÇOK

Fatma ARSLAN

Mavi Tuğba ATEŞ

Savaş TUR

Fadime GÜNEY

Gülfıkar GÜRSOY IŞIK

Dr. Mehmet SOYUÇOK

ÖN SÖZ

“Bir kitap okumak bir kitap yazmak kadar zordur.” – Goethe

Okuma, yazılanları algılamaktan öte tekrar tekrar kurgulamayı ve yeniden üretmeyi gerektiren bir süreçtir. Okuma becerisi, akademik hayatta olduğu kadar günlük hayatta da büyük öneme sahiptir. Bu yönüyle okumanın toplumsal bellekte yoğun iz bırakan ve yer tutan bir eylem olduğu söylenebilir. Günlük hayatta sıkça kullandığımız veya işittiğimiz “Ruhuna okudum.”, “Okumuş adam.”, “Aklını okumak.” gibi ifadeler bunun kanıtıdır. Okuma kavramının dildeki bu yoğun kullanımına rağmen toplum olarak okuma konusunda ne kadar başarılı olduğumuz veya ne kadar okuyabildiğimiz tartışmalıdır.

Okuma konusunda durum tespitine veya durumu iyileştirmeye yönelik birçok çalışma yapılmış ve yapılmaktadır. Elinizdeki eser de bu niyetle ortaya konmuştur. “Okuma Üzerine” adlı bu kitapta okumayı etkileyen faktörler, okuma kültürü, alışkanlığı ve psikolojisi, erken çocukluk döneminde okuma eğitimi, üst düzey düşünme ve okuma ilişkisi gibi konular sahadan gözlemlerden yararlanılarak bilimsel bir bakış açısıyla ele alınmıştır. Ayrıca kitapta okuma eğitiminde yararlanılabilecek etkinliklere de yer verilmiştir. Eser, Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ve sınıf öğretmenleri ile ebeveynlerin rahatlıkla faydalanabileceği bir içeriğe ve üsluba sahiptir.

Meslekî tecrübelerini bilimsel literatürle harmanlayarak çalışmalarını ortaya koyan ve bunu herkesin anlayabileceği bir üslupla yazıya döken, böylece zor bir işi başaran bölüm yazarlarımıza teşekkür ederim. “Okuma Üzerine” adlı bu mütevazı eserin süreç içinde güçlendirilmesi, zenginleştirilmesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Tarih boyunca Türkçeye emek verenlere ithaf olunur.

Dr. Mehmet SOYUÇOK
Afyonkarahisar, 2025

Bölümler ve Yazarlar

- Editör** Dr. Mehmet SOYUÇOK
- 1. Bölüm** **Okuduğunu Anlama Süreci**
Ahmet Erkam IŞIK, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0000-0001-9140-5924
- 2. Bölüm** **Okumayı Etkileyen Unsurlar ve Öneriler**
Dilruba SOYUÇOK, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0009-0003-2653-0050
- 3. Bölüm** **Okumanın Psikolojisi**
Fatma ARSLAN, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0009-0003-4816-6931
- 4. Bölüm** **Erken Çocukluk Döneminde Okuma Kültürünün İnşası**
Mavi Tuğba ATEŞ, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0000-0003-1734-1672
- 5. Bölüm** **Okuma Kültürü**
Savaş TUR, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0000-0002-1464-1306
- 6. Bölüm** **Üst Düzey Düşünme Türlerinin Okuma Becerisine Etkisi**
Fadime GÜNEY, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0000-0002-5801-411X
- 7. Bölüm** **Okuma Alışkanlığı**
Gülfıkar GÜRSOY IŞIK, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0009-0000-7896-019X
- 8. Bölüm** **Eğitsel Yönleriyle Metin Türleri**
Dr. Mehmet SOYUÇOK, *Milli Eğitim Bakanlığı*
ORCID: 0000-0002-7800-4402

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Okuduğunu Anlama Süreci.....	1
<i>Ahmet Erkam IŞIK</i>	

BÖLÜM 2

Okumayı Etkileyen Unsurlar ve Öneriler.....	33
<i>Dilruba SOYUÇOK</i>	

BÖLÜM 3

Okumanın Psikolojisi.....	59
<i>Fatma ARSLAN</i>	

BÖLÜM 4

Erken Çocukluk Döneminde Okuma Kültürünün İnşası.....	83
<i>Mavi Tuğba ATEŞ</i>	

BÖLÜM 5

Okuma Kültürü.....	115
<i>Savaş TUR</i>	

BÖLÜM 6

Üst Düzey Düşünme Türlerinin Okuma Becerisine Etkisi.....	137
<i>Fadime GÜNEY</i>	

BÖLÜM 7

Okuma Alışkanlığı.....	161
<i>Gülfıkar GÜRSOY IŞIK</i>	

BÖLÜM 8

Eğitsel Yönleriyle Metin Türleri.....	189
<i>Mehmet SOYUÇOK</i>	